

Nr 221.

Ankom till riksdagens kansli den 7 november 1941 kl. 1 e. m.

Utlåtande rörande av Kungl. Maj:t i propositionen angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 behandlade frågor om vissa engångskostnader i samband med besparingsarbetet.

(3:e avd.)

I propositionen nr 305, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling i vad densamma ej angår annat utskott, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 17 oktober 1941, angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42, föreslagit riksdagen att, med godkännande av de i protokollet berörda förslagen, å nämnda riksstat upptaga de utgifter, som framgå av en vid protokollet såsom bihang fogad sammanställning jämte specifikationer.

Utskottet, som i särskilda utlåtanden till prövning upptager Kungl. Maj:ts förslag i vad detsamma avser anslag till skilda ändamål, företager här till granskning de frågor om vissa engångskostnader i samband med besparingsarbetet, vilka i förenämnda protokollsutdrag behandlats å sid. 2 och 3.

Vid de organisationsundersökningar, som på besparingsberedningens föranstaltande inletts inom olika grenar av den civila statsförvaltningen, har det visat sig, att genomförandet av sådana omläggningar i förvaltningsarbetet, som finnas påkallade ur besparingssynpunkt, i vissa fall är förenat med kostnader för anskaffning av kontorsmaskiner, register och andra inventarier eller för omändring av tjänstelokaler.

Efter en redogörelse för det sätt, varpå utgifter för inventarieanskaffning och omändringsarbeten i tjänstelokalerna i allmänhet bestridas, ävensom för de för närvarande tillämpade principerna i fråga om riksdagens medverkan vid beslut om dylika utgifter, anför departementschefen följande.

De inventarieanskaffningar och lokaländringar, som ifrågakomma i samband med besparingsarbetet, kunna enligt vad erfarenheten visat vara av den beskaffenhet och omfattning, att de enligt i det föregående angivna principer borde genom anslagsäskande underställas riksdagen. Det uppskov, som följer av en dylik ordning, kan emellertid medföra olägenheter för organisationsarbetets fullföljande. När ett organisationsförslag, som innebär avsevärda besparingar, föreligger färdigt till genomförande, är det givetvis önskvärt, att besparingarna må kunna förverkligas utan dröjsmål. Framför allt är det emellertid angeläget att undvika uppskov i de fall, då organisationsprogram-

mets genomförande innebär ett mera omfattande och invecklat detaljarbete, vilket behöver ställas under ledning av de experter, som utarbetat programmet, samt utföras innan dessa tagas i anspråk för andra organisationsuppgifter och medan de ännu äro fullt inne i programmets olika detaljer.

För att besparingsarbetet icke skall möta svårigheter av nu antytt slag bör Kungl. Maj:t äga att i de fall, då det finnes erforderligt för besparingsåtgärders ändamålsenliga genomförande, dels ställa medel för anskaffning av inventarier till förfogande från omkostnadsanslag utöver vad som förutsatts i av riksdagen prövade anslagsberäkningar, dels ock föranstalta om lokaländringar med anlitande av i staten för statens allmänna fastighetsfond upptagen anslagspost till reparations- och underhållskostnader m. m. Det sistnämnda bör kunna ske oberoende av den särskilda prövning ur bl. a. sysselsättningsynpunkt, som för innevarande budgetår eljest förutsattes för anlitande av viss del av de anvisade medlen. Å andra sidan böra reparations- och underhållsposterna fortfarande ej anlitas för större ombyggnadsarbeten. För dylika arbeten böra medel i vanlig ordning äskas hos riksdagen. En dylik begränsning av anslagsposternas användning föranledes redan därav att posterna, på sätt förut nämnts, äro upptagna med bestämda belopp.

Vad i det föregående anförts har avseende å de fall, då utgifterna för inventarieanskaffning eller lokaländringar skola bestridas från omkostnadsanslag respektive från statens allmänna fastighetsfond. Motsvarande principer torde böra gälla med avseende å de förvaltningsgrenar, där förekommande utgifter för inventarieanskaffning äro att hänföra till annat förslagsanslag än omkostnadsanslag eller där utgifter för byggnadsarbeten icke skola redovisas å fastighetsfonden utan bestridas från omkostnadsanslag eller annat å driftbudgeten anvisat förslagsanslag.

Därest riksdagen ej däremot framställer erinran, torde de nu förordade riktlinjerna böra följas vid handläggningen av uppkommande frågor om inventarieanskaffningar och lokaländringar i anslutning till det pågående besparingsarbetet.

Utskottet.

Liksom departementschefen finner utskottet angeläget, att ett utarbetat organisationsförslag, som innebär avsevärda besparingar, må kunna förverkligas utan dröjsmål. I syfte att underlätta realiserandet av detta önskemål föreslås nu, att Kungl. Maj:t skall äga att i de fall, då det finnes erforderligt för besparingsåtgärders ändamålsenliga genomförande, dels ställa medel för anskaffning av inventarier till förfogande från omkostnadsanslag utöver vad som förutsatts i av riksdagen prövade anslagsberäkningar, dels ock föranstalta om lokaländringar med anlitande av i staten för statens allmänna fastighetsfond upptagen anslagspost till reparations- och underhållskostnader m. m. På motsvarande sätt skall förfaras, då förekommande utgifter för inventarieanskaffning äro att hänföra till annat förslagsanslag än omkostnadsanslag eller då utgifter för byggnadsarbeten icke skola redovisas å fastighetsfonden utan bestridas från omkostnadsanslag eller annat å driftbudgeten anvisat förslagsanslag.

De riktlinjer för handläggningen av uppkommande frågor om inventarieanskaffningar och lokaländringar i anslutning till det pågående besparingsarbetet, som i förevarande hänseenden angivas av departementschefen, hava icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet vill dock understryka den provisoriska innebörden av det sålunda av besparingsarbetet föranledda

avsteget från eljest tillämpade principer för handläggningen av här ifrågasvarande spörsmål.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkännan vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 7 november 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson*, *Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Asplund*, *Pauli*, *Bernhard Nilsson*, *Bergman*, *Torsten Ström*, *Heiding*, *Andrén*, *Gränebo* och *Boman*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist*, *Skoglund* i Doverstorp, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson*, *Ward*, *Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Persson* i Tidaholm, *Andersson* i Södergård, *Mårtensson*, *Wallentheim* och *Olsson* i Kullenbergstorp.
